

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mgr. A. P. – A. – T., s. r. o., H.**, IČO: X., zast. advokátom JUDr. J. H., L. proti žalovanému **A. – M., spol. s r. o., D.**, IČO: X. zast. advokátskou kanceláriou O., s. r. o., A., **o zaplatenie 84 656,60 eur s príslušenstvom**, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 30. marca 2010, č. k. 21 Cob/9/2010-338, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Trnave rozsudkom zo dňa 5. októbra 2009, č. k. 38 Cb 94/2009-307 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 84 656,60 eur s príslušenstvom a nahradiť trovy konania 7 996,50 eur.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca si uplatnil zaplatenie žalovanej sumy titulom nezaplatenej faktúry č. 56/2006 a faktúry č. 622006 s príslušenstvom.

Súd vo veci vykonal dokazovanie a zistil, že medzi žalobkyňou ako obchodnou zástupkyňou a žalovaným ako zastúpeným bola uzavretá Zmluva o výhradnom obchodnom zastúpení dňa 01. 10. 2004 / ďalej len „zmluva“ /. Podľa zmluvy sa žalobkyňa zaviazala vyvíjať činnosť smerujúcu k obstaraniu príležitosti na obstaranie zmlúv pri predaji pozemkov v k. ú. T., zapísaných na LV č. X. / a to parcely č. 4021/44, 173, 93, 94 /. Žalobkyňa predmet zmluvy splnila, pozemky záujemcom odpredala a žalovanému vyfakturovala odmenu 6 % z ceny predaja pozemku / čl. 3 ods.1 /. Ďalej si žalobkyňa uplatnila nárok titulom dohodnutej paušálnej odmeny podľa č. 3 bod 2 zmluvy / 27 650,53 eur /.

Žalovaný v podanom odpore stručne uviedol, že zmluva medzi účastníkmi bola niekoľkokrát porušená, jej platnosť však nespochybnil, ani bližšie neuviedol akým spôsobom bola zmluva porušená. Uviedol, že po výbere subdodávateľa prestala žalobkyňa plniť čl. 1 bod 2 a 3 zmluvy a nevykonávala dohodnutú činnosť, čím sa kolaudácia omeškala viac ako o jeden a pol roka, preto faktúry žalobkyni vrátil ako neopodstatnené.

V odpore neuviedol návrhy na dokazovanie, ani nedoložil žiadne dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia.

Dňa 23. júla 2009 žalovaný prevzal predvolanie s procesným poučením, ako aj výzvu súdu, nech doloží alebo navrhne dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia, teda o termíne pojednávania / 05. 10. 2009 / a o povinnosti preukázať jeho tvrdenia v odpore, vedel viac ako dva mesiace vopred. Žiadne dôkazy však nepredložil. Až dňa 29. 09. 2009 požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu, že konateľ sa v deň pojednávania bude zdržiavať mimo územia Slovenskej republiky / bez doloženia dôkazu /.

Žalobkyňa pred súdom uviedla, že si uplatňuje províziu za sprostredkovanie uzavretých kúpnych zmlúv a zmlúv o dielo a paušálnu náhradu podľa zmluvy. Žalobkyňa svoj nárok osvedčila predložením návrhov na vklady vlastníckeho práva. K námietke žalovaného, že paušálna náhrada jej nepatrí, lebo nevykonávala dohodnutú činnosť uviedla, že podľa zmluvy o dielo medzi žalovaným ako objednávateľom a s. r. o. R., ako zhotoviteľom, bola uvedená na strane objednávateľa /žalovaného/ ako kontrolór, osoba oprávnená dielo prevziať a rokovať o technických veciach. Zo stavebného denníka vyplýva, že dielo sa plnilo a s. r. o. R. si vybral žalovaný.

Súd pri rozhodovaní vychádzal z listinných dôkazov a považoval skutkový stav za dostatočne zistený pre posúdenie rozhodujúcich skutočností vzťahujúcich sa k meritu, preto uzavrel, že nebolo potrebné nariaďovať ďalšie dokazovanie nad rozsah dôkaznej aktivity účastníkov.

V konaní bolo preukázané, že medzi účastníkmi bola uzavretá zmluva o výhradnom obchodnom zastúpení, predmetom ktorej bolo vyvíjanie činnosti smerujúcej k obstaraniu zmlúv o predaji pozemkov v k. ú T., zapísaných na LV X. na určených parcelách obchodnou

zástupkyňou. Ďalej bolo v zmluve dohodnuté, že obchodná zástupkyňa mala koordinovať úkony potrebné na zabezpečenie potrebných dokumentov na realizáciu výstavby inžinierskych sietí a ich samotnej realizácii a mala zabezpečiť i právny servis. Zo zmluvy nevyplýva žiadny termín dohodnuté plnenia vykonať. V zmluve si dohodli i províziu a odmenu, konkrétne v čl. III bod 1, 2. Provízia bola dohodnutá vo výške 6 % plus DPH z kúpnej ceny dohodnutej v kúpnej zmluve a z ceny za dielo dohodnutej v zmluve o dielo. Účastníci si dohodli aj odmenu vo výške 40 000 Sk a mesačný paušál 30 000 Sk.

Z návrhov na vklad vlastníckeho práva, ktoré osvedčujú uzavretie kúpnej zmluvy, ktorej súčasťou bola aj zmluva o dielo, súd zistoval splatnosť nároku na províziu a zistil, že nárok žalobkyni vznikol vo výške 57 066,07eur vrátane DPH. Taktiež mal súd za preukázané, že z fakturovanej sumy 833 000 Sk si žalobkyňa uplatnila nárok na zmluvnú odmenu 70 000 Sk plus DPH za obdobie 10 mesiacov, t. j. 40 000 Sk plus DPH a dohodnutá paušálna náhrada 30 000 Sk plus DPH. Súd zistil, že v zmluve nie je stanovená povinnosť obchodnej zástupkyne špecifikovaným spôsobom plniť dohodnuté povinnosti súvisiace s čl. 1 bod 2 zmluvy. Žalovaný uzavrel zmluvu o dielo s s. r. o. R., ktorej obsah ani činnosti zhotoviteľa nemala možnosť žalobkyňa ovplyvniť, ani taká povinnosť zmluvným dojednaním nebola uložená. Z preberacieho protokolu z 08. 06. 2006 vyplynulo, že uvedené dielo / inžinierske siete / bolo splnené. Na základe uvedeného súd vyslovil, že žalobkyni nárok na mesačnú odmenu bez potreby dokladovania, aké činnosti v danom mesiaci vykonala, vznikol. Súd mal tiež za doložené, že zmluva v danom období november 2005 až august 2006 trvala, žalovaný mesačné platby neplnil, pričom odmena bola vyčíslená v súlade so zmluvou.

Na základe uvedeného súd návrhu vyhovel a priznal aj úrok z omeškania.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Žalovaný podal proti rozsudku odvolanie v zákonnej lehote a navrhol ho zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

V odôvodnení odvolania namietal, že súd rozhodol v jeho neprítomnosti napriek tomu, že predložil ospravedlnenie s uvedením dôvodu, pre ktorý sa nemohol zúčastniť pojednávania. Uviedol, že neboli splnené podmienky ustanovené § 101 ods. 2 O. s. p., nakoľko jedinému konateľovi žalovaného, okrem toho, že sa nemohol ustanoviť

na pojednávanie z dôvodu jeho služobnej cesty mimo územia Slovenskej republiky, nebol súdom ustanovený tlmočník za účelom vykonania prekladu resp. tlmočenia z holandského jazyka do slovenského jazyka a naopak.

Odvolaateľ má za to, že žalovanému bola odňatá možnosť konať pred súdom a došlo k porušeniu jeho práv na spravodlivý proces.

Žalobkyňa podala odvolanie proti rozsudku v časti týkajúcej sa trov konania. Nesprávnosť rozsudku v tejto časti vidí v tom, že jej neboli priznané trovy konania vo výške 1 424,71 eur za ďalšie úkony právnej služby vykonané pred podaním žaloby.

Rozsudok vo veci samej navrhla potvrdiť.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací prejednal vec podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie nie je dôvodné.

Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok i konanie ktoré mu predchádzalo a vyslovil, že žalovaný resp. konateľ žalovaného v odvolacom konaní nepreukázal, že sa v čase pojednávania súdu prvého stupňa zdržiaval v zahraničí a rovnako ako v písomnom ospravedlnení / na l. č. 201 spisu / neuviedol žiadny dôvod pre pobyt v zahraničí, ktorý by bolo možné považovať za dôležitý – odôvodňujúci odročenie pojednávania. Navyiac bolo zistené, že žalovaný mal o termíne pojednávania / 05. 10. 2009 / vedomosť už od 23. 07. 2009, teda mal z hľadiska časového viac ako dva mesiace na to, aby si konateľ žalovaného zariadil pracovné povinnosti tak, aby sa pojednávania mohol zúčastniť. Pokiaľ súd prvého stupňa za takejto situácie vec prejednal v neprítomnosti žalovaného a rozhodol na základe dôkazov predložených žalobkyňou, neporušil tým procesné práva žalovaného ako účastníka konania. Pokiaľ ide o námietku o neustanovení tlmočníka, odvolací súd uviedol, že v čase pojednáváním to nebolo potrebné, nakoľko z podania žalovaného bola zrejma neúčast' na pojednávaní. Pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej, žalovaný v odvolaní výšku priznanej pohľadávky síce spochybnil, avšak v tomto smere neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, s ktorými by sa nebol vecne správne a logicky vysporiadal už súd prvého stupňa.

K odvolaniu žalobkyne do trov konania súd uviedol, že takto vynaložené nie je možné považovať za účelne vynaložené.

Odvolací súd na základe uvedeného napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že ich žalobkyni nepriznal, pretože si ich nevyčísľila / § 151 ods. 1 O. s. p. /.

Žalovaný podal proti odvolaciemu rozsudku dovolanie podaním zo dňa 23. júla 2010 podľa § 237 písm. f/ O. s. p. a navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvého stupňa.

V odôvodnení dovolania uviedol, že postup súdu prvého stupňa bol neštandardný a v rozpore s bežnými postupmi súdu, keď kontumačne rozhodol na prvom pojednávaní. V podanom odvolaní žalovaný žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľ sa nestotožnil s názorom vysloveným odvolacím súdom a zastáva názor, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatie možnosti konať pred súdom vidí v tom, že súd prvého stupňa vo veci pojednával a rozhodol bez jeho účasti na prvom pojednávaní, napriek tomu, že svoju neúčast' ospravedlnil. Postupom súdov došlo k znemožneniu obhajoby žalovaného a porušenie jeho práv na spravodlivý proces, čo je v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom, Ústavou Slovenskej republiky aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že súd prvého stupňa vychádzal zo skutočnosti, že žalovaný mal možnosť dva mesiace oznámiť svoje zásadné námietky a podstatné skutočnosti, pričom túto možnosť nevyužil. Zároveň poukázala na znenie § 101 ods. 1 O. s. p. o povinnosti účastníkov prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä pravdivým a úplným opísaním všetkých potrebných skutočností, označením dôkazných prostriedkov a musia dbať na pokyny súdu. Termín pojednávania bol stanovený v dostatočnom predstihu. Žalovaný však žiadny dôkaz neoznačil, aj napriek výzve súdu.

Navrhla dovolanie odmietnuť a priznať trovy dovolacieho konania za jeden úkon právnej služby vo výške 151,65 eur vrátane DPH.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací / § 10a ods. 1 / vec preskúmal podľa § 242 ods. 1 a § 243 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania. Po preskúmaní rozsudku v rozsahu napadnutého dovolaní a konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaní možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu upravujú ust. § 237 až § 239 O. s. p.

Z uvedených ustanovení vyplýva, že dovolanie sa za určitých podmienok pripúšťa jednak proti všetkým rozhodnutiam odvolacieho súdu a jednak len v prípadoch, ak sú rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu rozdielne, ale pri potvrdzujúcom rozhodnutím odvolacím súdom dovolanie prípustné nie je, ak nebolo pripustené.

Z dôvodov uvedených v § 237 O. s. p. je možné dovolaní napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo povahu predmetu konania. Spôsobilým predmetom dovolania je podľa tohto ustanovenia rozhodnutie vydané odvolacím súdom v odvolacom konaní. Na to, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale i z úradnej povinnosti / § 242 ods. 1 /. V prípade, že dovolací súd zistil, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal.

Prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. nie je však daná len tvrdením dovolateľa, ale len skutočnosťou, že k vade v zmysle § 237 rozhodnutím odvolacieho súdu skutočne došlo.

V predmetnej veci podal žalovaný dovolanie proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu.

Ak je dovolaní napadnutý rozsudok, ktorým bol výrok rozsudku súdu prvého stupňa potvrdený, je dovolanie prípustné len vtedy, ak súd vyslovil prípustnosť dovolania,

pričom v predmetnej nejde o tento prípad. Z uvedeného teda vyplýva, že zákonné podmienky pre podanie dovolania podľa § 238 O. s. p. neboli splnené.

Podľa § 242 ods. 1 O. s. p. dovolací súd preskúmava rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu napadnutého výroku, ktorý vymedzuje kvantitatívna stránka dovolania. Dovolací súd je teda viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i uplatneným dovolacím dôvodom.

Z podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ vytýka súdu prvého stupňa i odvolaciemu súdu, že rozhodol vo veci bez jeho účasti na pojednávaní, hoci riadne ospravedlnil svoju neprítomnosť.

Vzhľadom na tieto skutočnosti vznesené v dovolaní sa dovolací súd zaoberal skúmaním, či došlo k porušeniu ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práva a právom chránených záujmov. Skutočnosť, že súd nevykoná účastníkmi navrhované dôkazy, ani takýto jeho postup nemožno hodnotiť ako odňatie práva konať pred súdom. Rozhodnutie vyjadruje nezávislé postavenie súdu pri hodnotení dôkazov, ktoré vykonal, vrátane nezávislého rozhodovania o tom, ktoré dôkazy vykoná.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom základné právo na súdnu ochranu neznamená právo na úspech v konaní pred súdom / II. ÚS 4/94, I. ÚS 40/95 /. K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu resp. na spravodlivý proces by podľa dohovoru mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, keby tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde / II. ÚS 8/2001 /.

Dovolací súd po preskúmaní predmetnej veci vyslovil názor, že vyhodnotenie procesného postupu súdu prvého stupňa nie je v rozpore so zákonom, nedošlo k porušeniu ust. § 101 ods. 2 O. s. p., keď prvostupňový súd vo veci rozhodol v neprítomnosti žalovaného, ktorý síce svoju neprítomnosť na vytýčenom pojednávaní ospravedlnil, ale súd prvého stupňa dôvody pre ktoré sa nemohol zúčastniť pojednávania vyhodnotil za nepreukázané / nebol predložený žiadny dôkaz /. Pochybenie však vidí v procesnom postupe odvolacieho súdu, ktorý vzhľadom na obsah odvolania mal nariadiť pojednávanie, čím mal umožniť žalovanému ako účastníkovi konania vyjadriť sa k veci samej a zúčastniť sa osobne prerokúvania veci samej.

Pokiaľ sa odvolací súd po preskúmaní veci a napadnutého rozsudku len stotožnil s názorom vysloveným prvostupňovým súdom bez toho, aby vo veci vytýčil odvolacie pojednávanie, dovolací súd túto skutočnosť vyhodnotil ako vadu, ktorá napĺňa predpoklady zákonom stanoveného dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zrušil a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne i o trovách konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2011

Mgr. Ľubomíra Kúdelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková